

některé rostlinné extrakty, bergamotový olej) nebo také vnitřně podané léky – antibiotika, sulfonamidy, antirevmatika, psychofarmaka. Mohou se projevit také některé imunologicky zprostředkované fotodermatózy např. solární kopřivka, polymorfni světelná erupce (PLE): ta je nejčastější fotodermatózou, vzniká nejvíce u mladších žen na horních částech trupu a ramenou, projeví se po silnější expozici na dovolené a pak již recidivuje každé léto. Od běžného popálení se liší polymorfii kožních projevů, vznikem až po opakované expozici a také pomalým hojením. Je dobré si uvědo-

mit, že konstrukce sunscreenů je zaměřena na ochranu proti UVB a také proti UVA, nikoli ve viditelné oblasti. Částečnou ochranu ve viditelném spektru (to proniká i okenním sklem) mohou poskytnout málo mikronizované minerální filtry (5) nebo přípravky s ochranou v „modrém světle“ (TriAsorbB).

Vitamin D: Mimo přísun potravou, popř. v lékové formě (4), je hlavním zdrojem previtaminu D přeměna 7-dehydrocholesterolu v pokožce účinkem UVB záření (nikoli UVA, které je např. používáno v soláriích). V atrofické pokožce seniorů tato schopnost s věkem

postupně klesá. Obavy z nedostatku vitamínu D se při používání fotoprotekce nepotvrdily (2), mohl by však nastat u osob s extrémní fotosenzitivitou, které musí dodržovat výjimečně přísná ochranná opatření a mají nedostatečnou stravu.

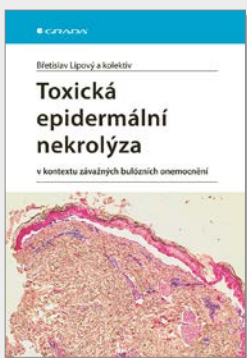
Závěr

Ochrana proti slunečnímu UV záření je dnes již běžnou praxí, která se vřila v opatřeních každodenní osobní hygieny. Umožňuje zabránit předčasnému stárnutí kůže a snížit stále narůstající incidenci kožní rakoviny.

LITERATURA

1. Ettlér K. Slunce a dětská kůže. *Pediatr. praxi.* 2023;24(3):164-168. doi: 10.36290/ped.2023.049.
2. Ettlér K. Fotoprotekce 2024. *Dermatol. praxi.* 2024;18(1):10-13. doi: 10.36290/der.2024.002.
3. Abdel Azim S, Bainvoll L, Vecerek N, et al. Sunscreens part 1: Mechanisms and efficacy. *J Am Acad Dermatol.* 2025 Apr;92(4):677-686. doi: 10.1016/j.jaad.2024.02.065. Epub 2024 May 19. PMID: 38772426.
4. Čepová J. Vitamin D, jeho význam a suplementace vitamínem D u pacientů s osteoporózou. *Farmakoterapie.* 2008;4(6):657-661.
5. Aguilera J, Gracia-Cazaña T, Gilaberte Y. New developments in sunscreens. *Photochem Photobiol Sci.* 2023 Oct;22(10):2473-2482. doi: 10.1007/s43630-023-00453-x. Epub 2023 Aug 5. PMID: 37543534.
6. Abdel Azim S, Bainvoll L, Vecerek N, et al. Sunscreens part 2: Regulation and safety. *J Am Acad Dermatol.* 2025 Apr;92(4):689-698. doi: 10.1016/j.jaad.2024.02.066. Epub 2024 May 20. PMID: 38777185.

KNIŽNÍ NOVINKA

TOXICKÁ EPIDERMÁLNÍ NEKROLÝZA

v kontextu závažných bulózních onemocnění

Břetislav Lipový a kolektiv

Problematika samotných „dermatologických katastrof“ – závažných bulózních onemocnění – se stává stále aktuálnějším tématem. Při zvyšujícím se počtu medikamentů zaváděných do klinické praxe, narůstá také pravděpodobnost rozvoje polékových dermatologických reakcí. Nejzávažnějším stavem z této poměrně heterogenní skupiny onemocnění je právě toxická epidermální nekrolýza (TEN). Jedná se o velmi vzácné onemocnění, které se manifestuje různě rozsáhlou kožní exfoliací a velmi často také slizničním postižením. Základním patofyziologickým podkladem tohoto onemocnění je indukce masivní apoptózy keratinocytů, dominantně v oblasti dermoepidermální junkce. Bohužel kompletní a uspokojivý popis patofyziologického pozadí tohoto syndromu dodnes chybí. Tato skutečnost se následně odráží na mnohdy marné terapii, což se projevuje velmi vysokou smrtností. S trochou nadsázky lze říci, že čím více o TEN víme, tím složitější se syndrom zdá být. Dodnes nebyl etablován spolehlivý terapeutický koncept, který by prokázal výraznou efektivitu vůči základnímu onemocnění, tedy zastavení propagace lokálních a systémových změn, a zároveň minimálně kompromitoval funkci imunitního systému v redukci výskytu infekčních komplikací.

Kniha je zaměřena na praktické aspekty současného povědomí v oblastech, jako jsou patofyziologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, infekční komplikace, lokální a systémová terapie zejména u pacientů s TEN. Nicméně diskutovány jsou také příbuzné syndromy ze skupiny závažných bulózních stavů. Protože za úspěšnou terapií každého z pacientů s TEN stojí vždy vysoce erudovaný a hlavně multidisciplinární tým odborníků, je kniha určena nejen pro popáleninové specialisty, kteří se o pacienty s TEN starají v České republice primárně, ale rovněž je cílena na dermatology, anesteziology, plastické chirurgy, intenzivisty a oftalmology. V neposlední řadě je kniha určena i pro ošetrovatelský zdravotní personál, neboť je stavebním kamenem v komplexní péči o pacienty s TEN.

Cena: 599 Kč, Stran: 192, ISBN: 978-80-271-3854-8

www.gradac.cz